GAZETA KRAKOWSKA

Nro 5.

Z KRAKOWA DNIA 15 STYCZNIA 1823 ROKU WE ŚRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Na dziesiątym posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 12 Grudnia 1822 roku.

W ciągu wyboru Urzędników, a mianowicie Sędziego dożywotniego w mieysce *P. Mąkolskiego* na Prezesa Trybunału I. Instancyi postępuiącego.

Reprezentant *Lipczyński* obstaiąc przy poprzednich wnioskach niemożności wyboru na teraźnieyszym Seymie Sędziego dożywotniego przedstawił odróżniaiący się obiór Sędziego dożywotniego od wszelkich dotąd zdarzanych w czasie Seymu wakansów i obiorów Urzędników Sądowych i wyraził, iż ani nadzieia wyboru Sędziego dożywotniego na teraźnieyszym Seymie zostawioną bydź może, gdyż z Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne, Uniwersał Seym zwołuiący stanowi formę w obiorach na urzędy, a przytem Konstytucyia wskazuie potrzebę obioru Kandydatów przez Zgromadzenia Gminne, któren dla niewiadomego wakansu nie był Zgromadzeniom wskazany, a następnie niemoże ścieśniać woli Obywateli w współubieganiu się o urząd dożywotniego Sędziego.

Reprezentant *Librowski* czytał Artykuł 15 Konstytucyi i uczynił wniosek, iż z tego Artykułu gdy służy moc Zgromadzeniu Reprezentantów obierać potrzebną liczbę Sędziów, a tak obiór Sędziego dożywotniego z zdarzonego w czasie Seymu wakansu z listy Kandydatów przez Zgromadzenia Gminne podanych nastąpić winien.

Reprezentant *Lipczyński* w tłomaczeniu Konstytucyi, literalne brzmienie Artykułów teyże oznaczał, i gdy w powołanym Artykule iest wzmianka wyrazna o Sędziach czasowych, tę do toczącey się rozprawy o Sędziu dożywotnim za niestosowną wnosił.

Reprezentant X. *Dubiecki* stoiąc przy mocy Konstytucyi, stósował zdarzony wakans do woli Pana w własnym Domu; i z tey zasady zostawiał woli Reprezentacyi obiór sługi Rzeczypospolitey biorąc w tym zaszczycie każdego Urzędnika.

Reprezentant *Lipczyński* w Kraiu Konstytucyinym możność każdey władzy do wskazanych iey przez prawo przepisów regulował, a tak i wolą Izby Prawodawczey do tych przepisów Konstytucyią obiętych odsyłał.

Reprezentant *Soczyński* wyraził, iż

w Konstytucyi nie czyta przepisów o porządku obioru Sędziow dożywotnich.

Reprezentant *Szapski* z uwagi, iż Zgromadzeniom Gminnym, ktorym służy prawo wyboru Kandydatów, niebyło udzielone uwiadomienie o zdarzonym wakansie i potrzebie obioru Kandydatow na Sędziego dożywotniego, w braku tych, przy niemożności dopełnienia na teraz obioru obstawał.

Reprezentant *Majeranowski* woli Izby Prawodawczey zostawiał obiór Sędziego dożywotniego.

Reprezentant *Haller* straż całości praw i Konstytucyi za główny obowiązek Reprezentanta uznaiąc wprzedsięwzięciu na teraz obioru Sędziego dożywotniego ścieśnienie prawa obioru znaydował, zwłaszcza, że przy ogłoszoney Kandydacyi na Prezesa Trybunału Iwszey Instancyi skromność niepozwalała Obywatelom wchodzić do Kandydacyi, urząd zaś Sędziego dożywotniego po Zgromadzeniach Gminnych dopiero wakuiącym okazał się.

Reprezentant Hr. *Zeliński* oświadczaiąc się przeciw przedsięwzięciu obioru Sędziego dożywotniego w ciągu teraźnieyszego Seymu, gdy niemasz Kandydatów, oznaymił iż Kandydaci na Sędziego dożywotniego Prezesa Trybunału I. Instancyi bezwarunkowo obrani, warunkowo zrzec się nie mogli, a ztąd i obiór niema mieysca.

Reprezentant *Librowski* czytał urządzenie Kommissyi Organizacyiney postanowiaiące porządek zastępstwa Urzędników Sądowych, i wnosił zostawioną moc Zgromadzeniu Reprezentantow obioru na urząd Sędziego w czasie Seymu zawakowanego, gdy tym urządzeniem obięte iest zastępstwo na ten tylko przypadek gdyby w czasie trwania Seymu przypadek wakansu niezdarzył się, a przeto aktualnym Urzędnikiem obsadzonym bydź nie mógł.

Reprezentant *Kozłowski* wnosił niewłaściwą rozwagę Izby nad obiorem Sędziego dożywotniego, gdy Marszałek Seymu tey materyi decyzyi Izby Prawodawczey nie poddał.

Reprezentant *Librowski* z ciągu obioru Urzędników przez Marszałka zapowiedzianego, deliberacyią nad wyborem Sędziego dożywotniego za nieodłączny skutek działań Izby oznaczał.

Marszałek Seymu wszelkie rozumowania nad obiorem Sędziego dożywotniego w deliberacyi zostawuiąc, zawieszenie to za nieubliżaiące zamierzoney dalszey rozwadze ogłosił, i wskutku wniosku Reprezentanta *Kozłowskiego* Izbę Prawodawczą innemi przedmiotami zatrudnić postanowiwszy wezwał Sekretarza Seymu do odczytania nadeszłych odpowiedzi Senatu na wniesienia Członków Reprezentacyi.

Odczytana została odpowiedź Senatu Rządzącego na wniesienie Reprezentanta *Soczyńskiego* w przedmiocie uchylenia opłaty od Uczniów w Szkołach tuteyszych, w tey Senat Rządzący oznaymuiąc zamierzone z swey strony znesienie się w tym względzie z Wielką Radą Uniwersytetu Jagiellońskiego iako bliżey znaiącą potrzeby, na których zaspokoienie fundusz ten zwykle iest przeznaczonym, wezwał ią do otwarcia w tey mierze swego zdania, nim iednak przedmiot stanowczo rozwiązać będzie mógł, oświadczył Senat, iż nie iest mu wiadomo, żeby wymaganie tey opłaty, było do tego stopnia surowości posunionym, iżby zniewalało Młodzież do porzucania nauk lub żebrania wspar-

cia w Instytutach Miłosierdzia na zaspokoienie tey należytości, owszem same przepisy Statutu, a mianowicie §. 122 nastręczaią iuż wielką w tey mierze łatwość, zostawuiąc Rektorowi moc uwolnienia uboższych, lub oney według okoliczności zmnieyszenia, do czego dodawszy wzgląd miany na Rodziców liczniey szym Potomstwem obdarzonych, którzy chociażby kilka synów do Szkół publicznych posyłali od iednego tylko przepisaną opłatę składaią, tudzież na celuiących pilnością i poiętnością Uczniów, iest widocznym, iż uteskniwania podobne nie są zupełnie gruntownemi, o czem Senat dzieląc przekonanie z odezwy Wielkiey Rady Uniwersytetu z d. 1 Lipca r. b. przy załączeniu tey wypisu oświadczył Seymowi, iż coby tylko posłużyć mogło do ułatwienia Młodzieży brania instrukcyi publiczney, przy zapewnieniu potrzebnego na to funduszu po dostatecznym rzeczy wyiaśnieniu odbiegać od tego nie będzie.

Reprezentant Hr. *Zeliński* wniosłszy, iż każdy Prawodawca szczęściem pokoleń ludzkich zaięty pragnąc ugruntowania dwóch nayglówniey szych Towarzystwa zasad moralności i światła, gdy na pierwszey wspiera się trwałość społeczeństwa, na drugiey iego pomyślność, nastręczał użycie wszelkiey usilności do skutecznego posuwania uprawy umysłów, oświadczaiąc przytem, iż było u niego kilku Uczniów zalety z postępu w naukach posiadaiących, przez niemożność iednak złożenia oznaczoney opłaty Szkolney zniewolonych do opuszczenia kontynuacyi nauk, tych przeto próśb wniesienia do Izby zastrzegł sobie.

Reprezentant X. *Dubiebki* z odczytaney odpowiedzi Senatu przewidywał zagrożenie ogólney proźbie Reprezentacyi z obawą, iż tey zadosyć się nie stanie, ponowił przeto wniosek ażeby opłaty tak Muzealne i Gimnazyalne zniesione zostały.

Reprezentant *Mąkolski* z uwagi na liczne dowody iak w Polsce wszelkie stany ubiegały się o złatwienie środków uczącey się Młodzierzy, opłatę od Szkół w tych czasach pobieraną utrzymywał za przeciwną Narodowości, i gdy Monarchowie Twórcy naszey Rzeczypospolitey uznali tę Ziemię Klassyczną, w udziale powszechnych Uczuć oświadczył się Mowca za zniesieniem opłaty od Szkół, tym pewniey, że Skarb publiczny iest w możności pokrycia przychodu z tego źródła.

Marszałek Seymu uniesienie się Członków Reprezentacyi nad odpowiedzią Senatu oznaczył za przedwczesne, gdy Senat dał wyraźnie poznać iż nieodbiega od inicyatywy i użycia środków zniesienia opłaty od Szkół opieraiąc tylko rozwagę swą na zniesieniu się z Wielką Radą Uniwersytetu iako bliżey znaiącą potrzeby, na których zaspokoienie fundusz ten zwykle iest przeznaczonym, oczekuie tey opinii i za otrzymaniem, pośpieszy z stanowczą odpowiedzią, ile że już w tym przedmiocie posiedzenie Wielkiey Rady odbyło się i z skutków onegoż Senat zaymuie się przysposobieniem stósownego proiektu.

Reprezentant X. *Sołtyk* dzielił smutek z opoźnienia tak interessuiącego przedmiotu iak m iest ułatwienie nauk Młodzieży, przyczem z przyiaźnego położenia Kraiu któremu Nayiaśnieysi Protektorowie wzrost i opiekę nauk polskich za główny cel nadały, do wspomagania Uczących się zachęcał.

Reprezentant X. *Dubiecki* pragnąc widzieć Młódź naszą kształcącą się na Polaków w stanie ułatwiaiącym ich usiłowania, dla podania myśli powszechności usty Reprezentantów ludu wznowionych, żądał kommunikacyi odpowiedzi Senatu.

Reprezentant *Soczyński* odróżniał odpowiedzią Senatu obięte przedmioty zniesienia opłat w Uniwetsytecie od opłaty w Liceach, i wniósł że pierwsze iako z Statutu Akademickiego wynikaiące, Senat sam może uchylić, a do drugich w inicyatywie do Izby środki zaradcze mogą bydź zapewnione.

Reprezentant *Darowski* dzielił przekonanie za zniesieniem opłat Szkolnych, obawę iednak głosami Mowców Izby obiętą, mniemał bydź zawczesną, gdy Senat oświadczył, iż zniesie się z Wielką Radą Uniwersytetu i nieodłączny iest od woli Reprezentacyi, które zniesienie się i rozwagę Senat znalazł koniecznym z uwagi, że z opłat Szkolnych 6000 Złp. stanowią część Budżetu Akademickiego, a reszta zaspakaia potrzeby nadzwyczayne w Liceach, zatem nietylko dla wybadania opinii która iest powszechną, lecz dla zakrycia deficit, postanowienie Rady Wielkiey Uniwersytetu było zażądanym, które gdy już nastąpiło, Senat zaymuie się proiektem zapewniaiącym korzyści w instrukcyi publiczney.

Reprezentant *Librowski* pokrycie deficit z zniesienia opłat od Szkół, oznaczał na funduszu oszczędności Akademicznych, i te w szczególe Izbie Prawodawczey przedstawił.

Reprezentant *Linczyński* przy ugruntowaney opinii publiczney za zniesieniem opłat Szkolnych, uznawał za nie odpowiadające zamiarom Izby postanowienie Ciała Prawodawczego maiące ustalić postępek nauk i ubezpieczyć los biednych Uczniów, opierały się na oszczędnościach niestałych, i oświadczył się raczey za ustanowieniem podatku nowego.

Reprezentant *Soczyński* iako Członek Kommissyi Skarbowey objaśnił, iż stan Skarbu publicznego dostarcza funduszu na pokrycie przychodu z opłaty Szkolney na Budżecie położonego.

Marszałek Seymu pragnieniem Izby w wykonaniu przez Senat Jey zamiarów, zwrócey zamożności skarbu publicznego zbliżaiące się kroki oznaczaiąc w oczekiwaniu tych, zaięcie się dalszemi czynnościami Seymowemi ogłosił — poczem

Reprezentant *Chwalibogowski* Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey z rozwagi teyże Kommissyi podnosząc Proiekt Senatu do Ustawy nakazuiącey budowanie prywatnych Kanałów, odczytał proiekt i powody tenże wspieraiące, z opinią Kommissyi Prawodawczey, która w Uwadze, iż budowanie głównych publicznych kanałów w Mieście Krakowie, tyle do ochędostwa potrzebnych, i do zdrowości powietrza przyczyniaiących się, bez połączenia z niemi prywatnych kanałów, nieodpowie w zupełności zamierzonemu celowi doświadczenie zaś okazało, iż niektórzy Prywatni Domów Właściciele unikaiąc wydatku na tak użyteczne przedsiewzięcie, i niemogąc ocenić własney z tego korzyści tamuią dobre chęci tych, którzy takowe kanały w obwodzie własności swych budowć pragną, dała opinią za przyięciem Proiektu i w skutek tey, Zgromadzenie Reprezentantów Projekt Senatu obeymuiący nakaz budo-

wania prywatnych Kanałów iednomyślnie w prawo zamieniwszy Senatowi do ogłoszenia przesłać postanowiła.

Reprezentant *Soczyński* odczytał Izbie Prawodawczey Projekt do prawa względem zmnieyszenia 50 od 100 w Podatku dymowego uciążaiącego Właścicieli Kamienic w Mieście Krakowie.

Reprezentant *Lipczyński* przymawiaiąc się, gdy te same powody zachodzą względnie Włościan, żądał ażeby Projekt był regulowany i do tychże.

Reprezentant *Darowski* z uwagi, że Reprezentant *Soczyński* międzу innemi taniość produktów za powód do projektu oznaczał, utrzymywał, iż przez to regulował zmnieyszenie podatku podymnego i do Okręgu.

Reprezentant *Soczyński* zgadzał się na odniesienie Projektu do Okręgu swóy iednak względem Miasta wniesionym bydź oświadczył.

Reprezentant *Kozłowski* z uwagi, iż ilość opłacanego podymnego stanowi kwalifikacyą do prawa politycznego na Zgromadzeniach Gminnych, wniósł ażeby przy zmnieyszeniu, *prawa nabyte* były Właścicielom zachowane.

Reprezentant X *Dubiecki* w utwierdzeniu iak wysoce cenią Obywatele prawo polityczne obieralności, oznaymił życzenie niektórych Obywateli, Miasta za podwyższeniem podatku Dymowego do ilości z Konstytucyi do prawa Obieralności potrzebney.

Marszałek Seymu z wniesionego projektu mogącego odiąć Właścicielom prawo polityczne obieralności przedmiot doyrzałey rozwagi potrzebuiący uznawał, i w porządku przesłania Projektu Senatowi stanowcze zredagowanie Projektu do Miasta i Okręgu wnosił.

Reprezentant *Kozłowski* w zmnieyszeniu podatku Dymowego możność zachowania Prawa obieralności uznawał z zasady, że Monarchowie w oznaczeniu do Kwalifikacyi opłatę Złp. 50 regulowały tę do exystuiącego podatku Dymowego.

Reprezentant X. *Dzianott*: Interes prywatny Właścicieli w utrzymaniu Prawa obieralności za mniey istotny znaydował, a zwracaiąc uwagę na dobro ogółu przesłanie wniesionego Projektu do Senatu potrzebnym bydź uznawał, zwłaszcza przy upadłości handlu i rękodzieł, a zrąd należnego względu na ulgę podatków nietylko co do Miasta, Dóbr Ziemskich, ale i do Włościan w Dobrach Narodowych.

Reprezentant *Darowski* naznaczaiąc Rządowi Demokratycznemu tym większą doskonałość, im więcey wpływa Osób do Kontrolli Władz, oświadczył się raczey za zniesieniem innego podatku, z zachowaniem tego, co stanowi zasadę Kwalifikacyi do prawa politycznego obieralności, ile wiele Gmin i tak posiada małą liczbę głosuiących, a tak z zniesieniem projektowanego podatku Rząd by się zamienił w Władzę Możnowładzcą.

Reprezentant *Haller* nieznaydował tey Obawy względem Miasta, gdy prócz Właścicieli, Kupcy, Artyści i Fabrykanci maią udział do prawa Obieralności.

Reprezentant *Darowski* wyraził, że i w Mieście są Gminy tak szczupłą ilość Osób prawo Obieralności posiadaiących, że Rząd zostaie w trudności zabezpieczenia Zgromadzenia Gminnego.

Gdy Reprezentant *Soczyński* połączył w swym projekcie zmnieyszenie podatku Dymowego do Miasta i Okręgu.

Izba Prawodawcza postanowiła przesłać proiekt Senatowi.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Paryża d 29 Grudnia.

Rada Ministrów u N. Króla w Boże Narodzenie trwała od godziny 12 do 4 z południa, pod czas którey Xże Montmorency złożył swoie Ministerstwo, Hr. Villele pracował potem do w pół do 9tey z Królem, i był u Monsieur. Za powod oddalenia się Xcia Montmorency podaią: że w Weronie woynę z Hiszpaniią za konieczną utrzymywał, a za powrotem znalazł zdanie kollegów swoich odmienne. Hr. Villele ułożyć miał w wigiliią Bożego Narodzenia umiarkowane oświadczenie do Rządu Hiszpańskiego, na które nie zgadzał się Xże Montmorency i rada rozeszła się nic nie postanowiwszy. Nazaiutrz pod prezydencyią Króla większość rady ugodziła się na proiekt Hr. Villele i Xże Montmorency złożył zaraz swóy urząd. Zresztą Hr. Villele podczas ważney tey rady kładł na szalą przewagę Anglii, na którą należało mieć wzgląd w przypadku woyny. Tenże posłał następuiące pismo Francuzkiemu Posłowi przy Dworze Madryckiem, Hr. Lagard:

„Mci Hrabio! Gdy polityczne WPana położenie z powodu postanowień w Weronie zmienić się może, przeto rzetelność Francuzka wymaga, abyś WPan uwiadomił Rząd N. Króla Hiszpańskiego o uczuciach Rządu N. Króla Francuzkiego. — Od zaszłey w Kwietniu rewolucyi w Hiszpanii dokładała Francyia, pomimo niebezpieczeństw, któremi ta rewolucyia iey groziła, wszystkich starań dla utrzymania związków, które obu Królów i oba ludy łączą. Ale wpływ, pod którym nastąpiła zmiana w Monarchii Hiszpańskiey, stawał się przez wypadki, które łatwo przewidzieć można było, co raz potężnieyszym. Konstytucyia, którey Król Ferdynand przy obięciu korony ani nie uznał, ani nieprzyiął, narzuconą mu poźniey została przez powstałych żołnierzy. Naturalnym wypadkiem tego czynu było, że każdy Hiszpan, któ ry nie był z niego kontent, sądził się bydz upoważnionym do przywrocenia takimże sposobem porządku rzeczy, który więcey zgadzał się z iego mniemaniami i zasadami. Użycie mocy nadawała prawo do użycia iey nawzaiem. Z tego powodu nastąpiły poruszenia gwardyi w Madrycie i pokazały się w różnych częściach Hiszpanii zbroyne korpusy. Graniczące z Francyią prowincyie stały się szczególniey placem domowey woyny. Niespokoyny ten stan półwyspia wkładał na Francyią obowiązek zabezpieczenia się. Zdarzenia, które od postawienia obserwacyynego woyska pod Pireneami zaszły, usprawiedliwiły dostatecznie przezorność J. K. Mci Rządu. Tymczasem zebrał się w Weronie Kongres względem spraw Włoskich. Francyia iako należąca do Kongressu, dać musiała wyiaśnienie względem uzbroień, do których zpowodowaną została i względem przypadkowego ich użycia. Sprzymierzone Mocarstwa uznały środki przezorności Francyi za słuszne, a lądowe postanowiły złączyć się z Francyią (gdyby tego potrzeba wymagała) dla utrzymania iey powagi i spokoyności. Francyia przestawała na tak przychylnem i chwalebnem dla siebie postanowieniu; ale Austryia, Prussy i Rossyia uznały za potrzebne do tego oddzielnego aktu przymierza dołączyć ieszcze obiawienie swoich uczuciów-

Trzy te Mocarstwa wydały tym końcem dyplomatyczne noty do swoich w Madrycie Ministrów; udzielą ie oni Rządowi Hiszpańskiemu i w dalszem postępowaniu stosować się będą do odebranych od swoich Dworów rozkazów. — Co do WPana, Mci Hrabio, przy udzieleniu ninieyszego oświadczenia Gabinetowi Madryckiemu, wyrazisz, że Rząd Króla w ścisłem zostaie porozumieniu z Wysokiemi Sprzymierzyńcami względem odwrocenia rewolucyynych zasad i poruszeń, i że łączy także z niemi życzenie, aby szlachetny narod Hiszpański sam zaradził swoim cierpieniom, które są tego rodzaiu, iż czynią Europę niespokoyną i wkładaią na nię obowiązek do przedsięwzięcia środków przezorności, ktore zawsze są uciążliwemi. — Starać się szczególniey będziesz dać poznać, że ludy półwyspia przywrocone spokoyności w sąsiadach swoich znaydą rzetelnych i szczerych przyiacioł. Zapewnisz potem Gabinet Madrycki, iż wszelkiego rodzaiu wsparcie, iakie tylko Francyia udzielić Hiszpanii może, zawsze iey będzie dawane, dla zapewnienia iey szczęścia i pomnożenia iey dobra; ale oświadczysz oraz, iż Francyia od przedsięwziętych środków bezpieczeństwa wcale nieodstąpi, póki tylko Hiszpaniia na fakcyie podzieloną będzie. Rząd J. K. Mci nie omieszka nawet odwołać WPana z Madrytu i szukać dla siebie rękoymi nayskuteczniejszemi sposobami, skoro istotny iego interes będzie ciągle nadwerężany i utraci nadzieię ulepszenia się rzeczy, których z radością oczekuie po uczuciach, które Hiszpanów i Francuzów oddawna w miłości do swoich Krolow i rozumney wolności łączyły. — Oto, Mci Hrabio, iest instrukcyia, którą Król nakazał mi przesłać WPanu w chwili, w której noty Gabinetów Wiedeńskiego, Berlińskiego i Petersburgskiego podane bydź maią Madryckiemu. Ta instrukcyia posłuży WPanu do oznaymienia uczuciów i postanowień Rządu Francuzkiego przy ważney tey sposobności. — Jesteś WPan upoważniony do udzielenia tego pisma i na żądanie dania nawet iego kopii. — W Paryżu d. 25 Grudnia 1822.„ (Monitor.)

Słychać, iż Posłowie wzmiankowanych w powyższey instrukcyi trzech Mocarstw wyprawili także we wtorek gońców do Madrytu z postanowieniami Kongressu względem Hiszpanii. Jeżeli te oświadczenia S. Przymierza nie będą przez Hiszpaniią przyjęte, tedy Posłowie maią Madryt opuścić.

Dowodca 16tey woyskowey dywizyi, Margr. Jumilhac, oznaymił w dziennym rozkazie officerom na połowie żołdu będącym, iż pobierać odtąd będą rowny żołd z czyniącemi służbę, a zatem niemogą ani podróży przedsiębrać, ani odmieniać mieysc swoiego pomieszkania, ani się żenić bez pozwolenia Minisrra.

Xże Leopold Sasko-Koburgski, zięć N. Krola Angielskiego, powracaiąc do Anglii, znayduie się teraz w Paryżu. — Przybył tu także iadący z Werony na powrot do Londynu Ces. Rossyyski Poseł Jenerał Hr. Liewen.

Z Tuluzy d. 21 Grudnia.

Baron Eroles wyiechał ztąd wczoray w wieczor. Przed wyiazdem rozmawiał długo z Trapistą. — Wczoray przybyło tu dwóch adjutantów Ministra Woiennego Rejencyi Urgelskiey. Liczba wychodniów Hiszpanskich codziennie się powiększa; dziś przybyło tu wielu Dominikanów.

Z Baiony d. 21 Grudnia.

Syn Jenerała Odonel w posyezce

przy Carascal z woyskiem Jenerała Torriios został ciężko raniony; woysko wiary iest na głowę zbite i junta Nawarry zupełnie rozpędzona. We Francyi posiadamy zatem pierwsze cywilne i woyskowe władze Rejencyi. Margr. Mataflorida i Trapista znayduią się ieszcze w Tuluzie, Romanillo poiechał do Perpignanu, a Eroles udać się miał do St. Girons.

Podług ostatnich doniesień z Madrytu znayduiące się w wszystkich częściach Hiszpanii liniowe woyska posłane zostały do nagranicznych z Francyią prowincyy, dla zmocnienia woysk Miny i Torriios.

Angielski Pułkownik Doyle, który służył iuż w ostatniey woynie w Hiszpanii, chce znowu wniyść do służby, ieżeli do woyny przyydzie.

Hiszpańskie Ministerstwo woyny iest nadzwyczay czynne. Rozpisało rekwizycyie do uzbroienia jazdy i artyleryi, i przedsięwzięło środki do uskutecznienia iak nayśpieszniey zaciągu.

Z Perpignanu d. 18 Grudnia.

Dowódzcy konstytucyynego woyska Milans, Costa i Loberos prawie zupełnie oczyścili ziemię Hiszpańską z woyska wiary. Około 3000 z niego ludzi rozpierzchnęło się pod Lampourdan, lecz w nader nędznym znaydować się maią stanie.

Dziś zakupiono tu wiele ołowiu i prochu dla woyska wiary i do St. Laurent de Cerdan posłano.

W tey chwili dowiaduiemy się, że Loberos dognał resztę woyska wiary pod Lescagnot i rozbił. Zwyciężeni zostawiwszy 33 ludzi na placu boiu, uciekli w granice Francuzkie.

Merino miał d. 12 b. m. w roczyć do Regnosa przy St. Ander i milicyią rozbroić. Nazaiutrz rozkazał dwóch konstytucyionistów, którzy mu się opierali, rozstrzelać, wybrał znaczną kontrybucyią od miasta i odciągnął.

Między bawiącemi tu i w Tuluzie członkami Rejencyi zachodzi ustawiczna korrespondencyia. Naczelnik woyska wiary Fleures przybył tu z 3 adjutantami.

Z Puicerda d. 16 Grudnia.

Jenerał Mina wyznaczył każdemu żołnierzowi woyska wiary, który przyymie przebaczenie, po iednym piastrze nagrody. Liczba korzystaiących z tego przebaczenia ma bydź bardzo znaczna. — W Barcelonie otworzona dobrowolna składka, dla sprawienia płaszczów dla 542 ochotników w woysku Miny, przyniosła w gotowiźnie 42,698 realów.

Korpus konstytucyynego woyska osadził dolinę Aran.

Mina opuścił Urgel i pociągnął przeciw Naczelnikom fakcyionistów Mosen Anton i Misas, z których ostatni 120 konstytucyynych milicyiantów w Campredon rozstrzelać kazał. W Urgel zostawił Mina 2000 ludzi.

Z Madrytu d. 21 Grudnia.

Król odmówił zatwierdzenia uchwały Stanów względem uwięzienia podeyrzanych osob, iako sprzeciwiaiącey się konstytucyi, i powody do tego rozkazał Stanom podać.

Marszałek polny Espinosa mianowany iest dowodcą 4tey dywizyi woyskowey, którey główną kwaterą iest Waladolid. Dowodził on przez długi czas dywizyią 5tą.

Nie tylko w Arragonii i Nawarze, ale i w prowincyi St. Ander ściganemi są fakcyioniści. D. 3 Pułkownik Tena dognał tylną straż połączonych herszów Merino, Cuebilas i Zabaleta, którą rozpędził, wiele koni, broni i innych rzeczy zabrał.

PP. Pizzaro i Jonama udali się do mieysc swoiego wygnania; pierwszy na wyspę Jviza, drugi na wyspy Kanaryyskie.

Naynowsze doniesienia z Francyi nie sprawiły zniżenia naszych papierow.

DODATEK DO N^ro 5. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 STYCZNIA 1823 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Nayiaśnieyszy Cesarz Wszech Rossyy i Król Polski przeiechał w sobotę d. 11 b. m. przez kray wolnego Miasta Krakowa. O godzinie 6 i 15 minut przybył Nayiaśnieyszy ten Monarcha do Chrzanowa, i powitany radosnemi okrzyki od mnostwa zgromadzonego ludu przed pałacem Dziedzica JW. Jana Mieroszewskiego, do którego raczył na chwilę wysiąść. Wczasie pobytu swoiego, naywięcey 20 minut trwaiącego, rozmawiał łaskawie z Senatorem Rzeczypospolitey naszey JW. Ludwikiem Sobolewskim i wyżey wspomnionym Dziedzicem, którego przy odieździe kosztownym udarował pierścieniem. Na wschodach, gdy iuż miał wsiadać do poiazdu, raczył przyiąć dobrotliwie podane sobie memoryiały od kilku osób, i wśrod życzliwych okrzyków, udał się w dalszą podróż na nocleg do Siewierza.

Z Berlina d. 7 Stycznia.

Nayiaśnieyszy Król nasz powrocił d. 3 b. m. w pożądanym stanie zdrowia z swey podróży po Włoszech do Potsdamu.

Z Frankofortu d. 30 Grudnia.

Podług nadeszłych z Paryża naynowszych doniesień, z których wielu wnoszą utrzymanie pokoiu, podniosły się cokolwiek na giełdzie tuteyszey papiery publiczne. — Król: Francuzki Poseł przy tuteyszym związkowym Seymie, Hr. Reinhard, powrocił tu wczoray z Paryża.

Umarł tu znany nauczyciel języka Francuzkiego. Grammatyka iego była 31 razy drukowaną zawsze w liczbie 8000 exemplarzy.

Z Londynu d. 24 Grudnia.

Gdy na ostatniem posłuchaniu stawiony przed Królem był Perski Poseł, podał J. K. Mci kunsztowne zwierciadło, iako dzieło artysty, który u Xcia Abbas Mirza szczególnieysze posiada względy.

Wczoray powrocił tu Xże Wellington i udał się zaraz do Ministerstwa spraw zagranicznych, dla rozmowienia się z P. Canning. Lecz ten po odebraniu przez gońca pism, udał się z niemi w towarzystwie Hr. Liwerpool do Króla do Brighton. Xże udał się potem do bióra artyleryi i długo w niem bawił.

Dotąd nie odebraliśmy (wyraża dziennik Goniec) nic stanowiącego z Paryża. Anglija wszystko uczyniła dla utrzymania politycznego systematu, który Ministrom naszem zdawał się bydź

naydogodnieyszym dla Europy. Jak zdaleceiczas ich wpływ w skutkował, w krótce się okaże, ale to pewna, iż pragniemy ścisłą neutralność zachować. Niemniey iest pewnością, iż Rząd nasz nigdy nie oddalił się od poiedynawczych zasad, i ieżeli nie były usłuchane, tedy powrot Xcia Wellingtona iest tego skutkiem.

Dziennik Times donosi, iż wkrótce odbędzie się rada Ministrów, na którey Xże Wellington zda sprawę o układach w Weronie i w Paryżu.

Uzbraiania morskie u nas ciągle są czynione. W Portsmut głoszą, iż w przypadku woyny między Hiszpanią i Francyią eskadra Kommodora Owen zaymie wyspę Kuba. — Papiery tak kraiowe, iako i Hiszpańskie podniosły się cokolwiek od d. 23 b. m.

Listy z Tabriz pod d. 27 Sierpnia donoszą, iż Persi pod rozkazami Następcy tronu d. 3 Sierpnia uderzyli na Turków i zupełnie ich pobili. Ostatni utracili wszystkie tabory i 15 dział, i Persi ścigali ich aż o dwa dni drogi do Erzerum. Miasto to byłoby iuż w ich ręku, gdyby nie wstrzymała ich panuiąca w ich woysku choroba *cholera morbus*.

Naynowsze doniesienia z Mexyku twierdzą, iż wiele powiatów Nowey Hiszpanii podały adressy do Cesarza Iturbide, w których naymocniey żalą się na ucisk iego rządów. — W Werakrux czynione są przygotowania do opanowania twierdzy St. Juan Ulloa. Dowódca tey twierdzy, Davilla, wezwany został, aby zaprzestał nieprzyiacielskich kroków i nakłonił się do ugody. Davilla żądał 3 dni czasu do namysłu. Tymczasem strona przeciwna sposobi się do uderzenia na tę twierdzę, ieżeli propozycyie odrzucone zostaną. — Gazety z Limy nadeszły do Londynu z d. 8 Lipca. Oprócz szczegółow o opanowaniu królestwa Quito przez Kolumbiyskie woyska, iż pomiędzy Hiszpańskiemi Wodzami wszczęły się kłótnie, z ktorych San Martin korzysta i usiłuie żołnierzy Hiszpańskich na swoią przeciągnąć stronę. — Jenerał Bolivar znayduie się w Guaiaquil. Rząd wezwał go dwiema sztafetami, aby do Kolumbii powrócił. Kongres nie ma bydź kontent z ostatnich iego poruszeń.

Z Lizbony d. 13 Grudnia.

Onegday Deputowany Acurso das Neves zwrocił uwagę Stanów na zgwałcenie konstytucyi w wygnaniu Królowey z kraiu bez poprzedniczego sądowego rozpoznania, którego każdy człowiek ma prawo żądać. Pośpiech w oddzieleniu Króla od Małżonki, która w tey sali często pochwałami była okręta, za daleko posunięty został; ustawa przepisała zaprzysiężenie konstytucyi w d. 3 Grudnia, a iuż d. 22 Listopada napomniano ią o to i d. 29 przygotowano fregatę na iey uwiezienie. Ministrowie obrazili stany, ponieważ ich się wprzód nie zapytali, chociaz rada stanu takiego była zdania. Wniosł potem, aby 1) Królową przywrocić naprzód do wszystkich służących iey praw; 2) rozpocząć przeciw niey sprawę w sądzie przez Stany wyznaczonym lub w samych Stanach (iak stało się z Królową Angielską), ponieważ Krolowa, dzieląc wszystkie prawa z swoim Małżonkiem, niema oznaczonego dla siebie sądu. Inaczey powiedziećby słusznie za granicą mogli, iż dobry nasz Król doznaie przymusu i znayduie się w niewoli, gdyż zamiast usłuchania mądrego zdania rady stanu, uwieść się dał Ministrom i nagle przeciwny sercu swo-

mu wydał wyrok. — Wniosek ten, który nie wiele doznał sprzeczności, oddały Stany pod roztrząśnienie oddzielney kommissyi. — Stany wyznaczyły daley medal w wartości 50,000 reisów za naylepszy proiekt kodexu handlowego.

Z Bruxelli d. 30 Grudnia.

We czwartek Posłowie Szwedzki i Sardyński, tudzież sprawuiący interessa Hiszpańskie mieli u Króla posłuchanie, dla złożenia odpowiedzi na doniesienie o śmierci młodego naszego Xcia.

Królewic Następca tronu z swoią Małżonką przedsięwziąść ma na wiosnę podróż do Petersburga.

Ciągle mamy tu suche zimno przy naypięknieyszey pogodzie, i wszystkie rzeki zamarzły.

Listy z Madras pod 10 Lipca donoszą, iż podczas ostatniego wylewu Gangesu przeszło 100,000 ludzi życie utraciło.

Od granic Tureckich d. 20 Grudnia.

Z Stambułu brakuie dokładnych doniesień o tamteyszych zdarzeniach, które w ogóle tylko są wiadome. Dotychczasowy Reis-Effendy zostaie ieszcze na urzędzie, ale bez żadnego znaczenia. Pułkownik Jauczarów, który dotąd był tylko pod władnym officerem, gra teraz pierwszą rolę. Zagraniczni Posłowie i dyplomatyczni Ajenci żyią na osobności w Pera i zawiesili wszelkie związki z z Portą.

Wiele niewinney krwi Chrześciiańskiey rozlało się iuż w Stambule, lecz teraz przychodzi koley na Muzułmańską, ponieważ Janczarowie zemstę swoią zaspokoić chcą na stronnikach Halet-Effendego. Nowy W. Wezyr Abdullah Basza nie umie, iak mówią, ani czytać, ani pisać, i iest ślepem narzędziem Janczarów.

Flotta Turecka z naczną stratą powróciła do Dardanellów. Wiele Greckich okrętów krąży około tey ciasniny, i iest wielkie podobieństwo, że w krótce da się słyszeć o ich wtargnieniu do Dardanellów, w celu uskutecznienia nowego zamachu.

Woysko Wechabitów, które ciągnęło przeciw Mekka, cofnęło się. Mówią, iż Basza Egipski przez swoie przełożenia naczelnikom szczepów Wechabickich i zagrożenie, iż z woyskiem swoim w kroczy znowu do Arabii, nakłonił ich do powyższego kroku. — Układy, które ten Basza z władzami wysp Greckich rozpoczął, zerwały się na nowo. Mówią, iż on żądał naywyższego władztwa nad wyspami Archipelagu.

Z Sztokolmu d. 27 Grudnia.

Nazaiutrz po powrocie Królewica Następcy tronu d. 24 b. m. odbyły się wszystkich tuteyszych Kościołach i kaplicy zamkowey dziękczynne modły za szczęśliwy iego powrót do oyczyzny.

Podług nadeszłych doniesień w przeszłym tygodniu pod brzegami północnemi złowiono do 1600, a pod południowemi około 500 beczek śledzi.

Dnia 13 i 14 Stycznia 1823.
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1.		2.		3.		4.	
Korzec	**Zł.**	**gr.**	**Zł.**	**gr.**	**Zł.**	**gr.**	**Zł.**	**gr.**
— **Pszenicy**	17	—	16	—	15	15	15	—
— **Żyta**	16	—	15	15	15	—	—	—
— **Jęczmienia**	13	—	12	—	11	—	—	—
— **Owsa**	8	20	8	—	—	—	—	—
— **Jagieł**	48	—	44	—	40	—	—	—
— **Grochu**	16	15	16	—	15	—	—	—
— **Rzepaku**	—	—	—	—	—	—	—	—

W Gdańsku dnia 3 Stycznia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	540	do	760.
Żyta	— —	360	—	400.
Jęczmienia	— —	360	—	400.
Owsa	— —	280	—	300.
Grochu	— —	400	—	440.

Bieg Pieniędzy.

W Krakowie d. 13 Stycznia.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp.	20 gr.	4
— detto Cesarski	—	20	—
Fryd. Pruskie	—	36	— —
Luidor	—	38	— —
20to frankowy	—	33	— 15
Szeiny Wiedeńskie za 100	—	229	— —
Złoty ryński Szeinami .	—	1	— 22

Teatr Narodowy.

Jutro we Czwartek d. 16 Stycznia dane będzie wystawienie trzech Sztuk, to iest: *Lis w Obrotach*, *Bracia Rywale* i Opera narodowa: *Wesele na Pocieszce.*

W Niedzielę zaś d. 20 b. m. dana będzie nowa, pierwszy raz na teatrze tuteyszym wystawiona Komedyia w 5 aktach, naśladowana z Aug: Kotzebue, pod nazwiskiem: *Wszystko Wiedz.*

LOTERYIA KRAIOWA.

W 16 Ciągnieniu dnia 15 Stycznia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

4. 36. 60. 31. 51.

DONIESIENIA.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, Ninieyszym podaie do publiczney wiadomości, iż Gmachy Klasztorne PP. Kolletek na Stradomiu przy Krakowie pod L. 10 sytuowane, sprzedane będą więcey daiącemu przez publiczną licytacyią w Biórach Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi w dniu 13 mca Lutego 1823 r. o godzinie 10tey przed południem odbywać się maiącą. Summa szacunkowa Klasztorku, ogrodu i ganków, wynosi kwotę Złp. 8291 gr. 18, z któréy połowa zaraz złożoną bydź będzie winna, druga zaś przy realności z obowiązkiem płacenia prowizyi po 5 od 100 pozostać może, dalsze warunki licytacyi, przed rozpoczęciem teyże odczytane będą. Vadium przeznacza się 1/10 części summy szacunkowey, w które pretendenci zaopatrzyć się zechcą. — W Krakowie d. 30 Grud: 1822.

X. Zarzecki.
Konwicki, S. W.

Z mocy Rezolucyi Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i iego Okręgu z dnia 23 Grudnia 1822 r. do L. 4387 odbędzie się przez publiczną licytacyią, w dniu 20 Stycznia r. b. o godzinie 9 ranney w domu na Kazimierzu przy Krakowie pod L. 232 stoiącym sprzedaż ruchomości po niegdy Macieiu Mydlarskim pozostałych, iako to suknie, bielizna, meble, sreberka, porcellana, i t. p. Chęć kupna maiący, w mieyscu i godzinie wyznaczony, stawić się zechcą. — W Krakowie d. 11 Stycznia 1823 r.

M. Małakiewicz, Not. Publ.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż w obwodzie miasta Chęciny, w Powiecie Kieleckim leżącego, iest do sprzedania z wolney ręki, Dworek z zabudowaniem wygodnem gospodarskiem, z ogrodem z naylepszemi fruktami, z gruntem ornem około 70 morgów, siana około 18 fur i tyleż potrawu maiącym; w chęci nabycia tego, zechcą się zgłosić do W. Lipowskiego Medycyny Doktora, lub W. Krzyżanowskiego Patrona Trybunału Cywilnego Województwa Krakowskiego w Kielcach mieszkaiących.